

Óli Hans stjóri í Mekta

Óli Hans Hammer Olsen, sum hevur sagt stjórarstarvið í Skipaefirlitinum frá sær, tekur við sum stjóri í Mekta, sum er ein samanlegging av El-tænastuni og KT-fyrítøkuni 7bit. 7bit er ein litil KT-fyrítøka í vøkstri, og tí er tørvur á eini styrktari umsiting, sigur felagið. Frá mánadegnum 3. september varð 7bit saman við el-innleggjaravirkseminum hjá fyrítøkuni El-tænastuni lagt í eitt nýtt el og kt-samtak, sum eitur Mekta. Tað eru Torben Nielsen, Mathias Davidsen og Óli Hans Hammer Olsen, Kári Sigvardsen, sum eiga Mekta. Kári Sigvardsen hevur KT sum ábyrgdarøki, meðan Óli Hans Hammer Olsen verður settur sum stjóri og umsitingar- og fíggarábyrgd. Mekta fer at halda til í Heiðahúsunum – nýggja skrivstovubygninginum, sum TN-Bygging hevur bygt í Runavík.

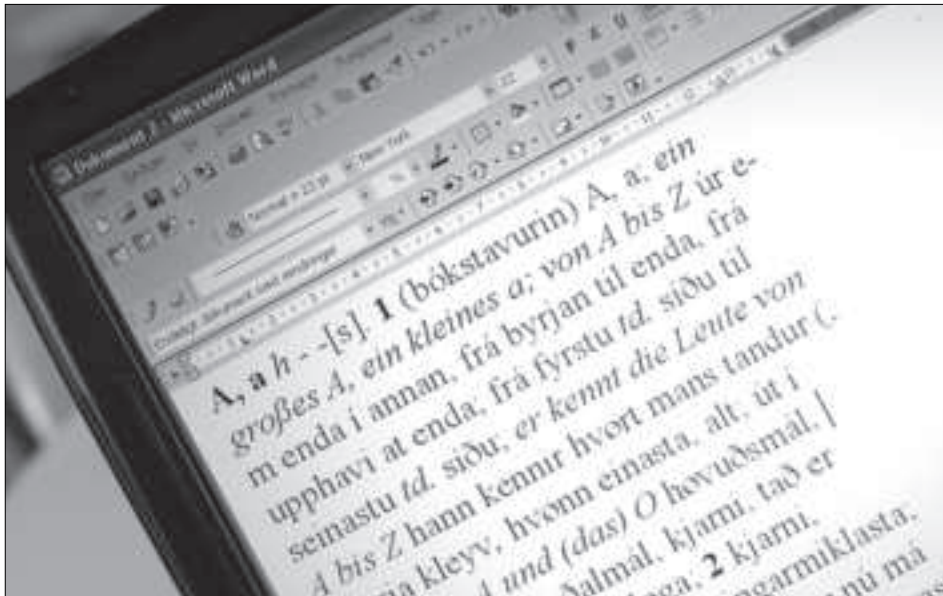

25 mio. í Norðanlondum

Fólkatalið í Norðurlondum er farið um 25 milliónir. Flestu av hesum búgva í Svøríki, omanfyri níggju milliónir. Í Danmark og í Finnlandi góðar fimm milliónir og slakar fimm milliónir í Noreg. Í Íslandi eru tey júst farin um 300.000 fólk, meðan tað í Føroyum og í Grønlandi búgva ávikavist sløk 50.000 og gott 50. Fólk. Á Álandi búgva 27.000 fólk.

Orðabøkur drukna í Mentamálaráðnum

Føroyar hava ongan orðabókapolitik, og orðabókaútgávur eru tí bundnar at ósjálvsøknum einstaklingum. Samstundis druknar almennur stuðul til orðabókagerð í embætisverkinum í Mentamálaráðnum. Hetta halda bæði Kári á Rógvi, formaður í Orðabókagrunninum og Kári Davidsen, orðabókarithøvundur

Týska orðabókin hjá Kára Davidsen er bara tøk á hansara egnu teldu. - Aðrastaðni verður orðabókgerð stýrd úr erva og toymi verða sett at skriva orðabøkur, men hjá okkum er eingin stýring og onki samstarv, og tí liggja so nógvar orðabókaverkætlanir í hálvum gekki, heldur Kári Davidsen

ORÐABØKUR

Dorit Hansen
dorit@sosialurin.fo

Løgtingið jättar á hvørjum ári á leið eina millión til orðabókagerð. Mentamálaráðið umsitur hesa jättan, og fer hon til stuðul til ymiska orðabókagerð. Sosialurin hevur søkt um innlit í, hvussu jättanin verður bytt út, men hevur enn ikki fingið svar. Kári á Rógvi, formaður í Orðabókagrunninum, sigur, at fyrr fekk Orðabókagrunnurin allan henda pening, men tey seinastu mongu árinum hevur grunnurinn ongan stuðul fingið frá Mentamálaráðnum.

- Vit hava umhugsa at søkja oljufeløg og privatar fyrítøkur um stuðul, tí í hesum alheims tíðum eigur vinnan eisini at hava áhuga í, at starvsfólk hava lætt við at flyta úr føroyskum í onnur mál.

Men Kári Davidsen, orðabókarithøvundur, heldur tað vera biddara-gongd at søkja um privatan stuðul.

- Málpolitikkur og orðabókagerð er ein landsupp-gáva. Hetta eigur landið at taka sær av. Alt annað er óvirðiligt, heldur hann.

- Eingin orðabókapolitikkur er orðaður, ongar visjónir eru settar upp, og tí er arbeiddið so bundið at

løgnum einstaklingum, sum mær sjálvum, sum tíma at sita í einsemi og stríðast við einkult orð og vendingar.

Kári Davidsen hevur gjørt eina týsk-føroyska orðabók, meðan ein annar fyrrverandi starvsfelagið er í holt við at gera eina føroysk-týska orðabók, men onki samstarv hevur verið teirra millum.

- Aðrastaðni verður orðabókgerð stýrd úr erva og toymi verða sett at skriva orðabøkur, men hjá okkum er eingin stýring og onki samstarv, og tí liggja so nógvar orðabókaverkætlanir í hálvum gekki, heldur Kári Davidsen.

Føroyski marknaðurin er so lítill, at orðabókagerð ikki loysir seg ikki kommersielt. Tí hevur tað stóran týðning, hvat landið ger. Kári á Rógvi, sigur, at sum nú er, eru tað idealistiskir einstaklingar, sum dríva verkið, men ynskiligt hevði verið at hetta alt varð samskipað. Hann heldur ikki, at Mentamálaráðið eigur at umsita bókaútgávur, tí ein grunnur sum Orðabókagrunnurin kann gera hetta nógv smidligari.

Tørva effektiva leiðslu

Kári Davidsen hevur heldur onki álit á Mentamálaráðnum. Hóast hann eftirlýsir ein meira ábyrgdarfullan og yvirskipaðan orðabókapolitik, so heldur hann ikki, at umsitingin av orðabókaútgávum skulu liggja hjá tí almenna.

- Løgtingið skuldi viðtikið, at Sprotin umsat alt orðabókaarbeiðið. Teir hava royndirnar og málsliga innlit og áhugan. Sprotin hevur tey bestu fólkinu og nógva tað bestu tøkna. Og so hava teir eisini víst, at teir duga at fáa bøkur út, staðfestir Kári Davidsen.

Núverandi skipan við einari orðabókaumsiting í Mentamálaráðnum, einari í Orðabókagrunninum og einari triðju í privatum orðabókaforlagi er sambært Kára Davidsen spill av orku í einum lítlum samfelag sum Føroyum. Um føroysk orðabókagerð varð samlað undir einari effektivari leiðslu, so slapst undan tí tunga embætisveldinum, sum súltar allar góðar intentionir í dag, heldur hann

Orðabøkurnar hjá Sprot-

anum eru teldutøkar, og geva móguleika fyri beinleiðis sambandið við brúkararan. Um onkur hevur eina viðmerking ella rætting, kann hon skrivast á heimasíðuna, og ritstjórnir eru skjóttir at dagføra orðabøkurnar, sigur Kári Davidsen.

Ein yvirskipaður orðabókapolitikkur skuldi eisini havt reglur, sum søgdu, at orðabøkur skulu dagførast fimta hvørt ár, og at tað í øllum førum ongantíð gingi meira enn tiggju ár millum dagføringarnar.

- Um bøkurnar ikki verða dagfórdar alla tíðina, verða tær beinanvegin avlodaðar. Málið broytist jú alla tíðina, og í dag síggja vit hvønn dag nýggj ting, hugtøk og orðingar, sigur Kári Davidsen, sum heldur, at um orðabókagerð ikki verður hægri raðfest av føroyskum politikarum, kunnu vit líka so væl bara góðtaka, at vit ikki eru før fyri at røkja okkara mál.

Kári á Rógvi er samdur við Kára Davidsen í hesum.

- Skal málið vera lív lagað skulu meira pengar til, so einfalt er tað, sigur hann.

Alheimsgerð og málrøkt uttan orðabøkur

Í hesum PISA og alheimsdøgum kann tað undra, at at týðningarmikil arbeidsamboð sum orðabøkur ikki verða raðfestar hægri í føroyskum mentanarpolitikki. Hetta heldur Helena Dam á Neystabø, stjóri á Skúlabókagrunni Føroya.

ORÐABØKUR

Dorit Hansen
dorit@sosialurin.fo

Føroysk vinna hevur tætt samstarv við útlandið. Føroysk mentan og føroyska almannaverkið hava eisini tætt samstarv við onnur lond, og alt útbúgvingarverkið er treytað av, at føroyingar fara uttanlands at lesa. Í øllum hesum spæla orðabøkur ein stóran leiklut.

Ein útlendingur, sum í mong ár hevur arbeitt í Føroyum, er týski barnalæknin, Ulrike Steuerwald. Hon hevur arbeitt nógva í Føroyum og eigur stóran part av æruni fyri at fleiri ílegusjúkurnar í Føroyum eru diagnoseraðar.

Ulrike Steuerwald skilir og tosar føroyskt. Hesin kunnleiki er komin í dagliga arbeiðinum á Landssjúkrahúsinum og frá privat undirvísing. Men orðabók hevur hon onga havt, og hetta hevur verið ein stórusaknur, sigur hon.

- Ein týsk-føroysk orðabók hevði gjørt tað nógva lættari fyri meg at læra føroyska málið, sigur hon og leggur afturat, at eisini fyri til dømis føroysk foreldur, sum mugu til Týsklands at geva børnum sínum røttu viðgerðina, ger ein týsk-føroysk orðabók nógva mun.

Helena Dam á Neystabø,

stjóri á Skúlabókagrunninum, sigur at í skúlaverkinum er eisini stórusakstur tørvur á fleiri orðabókum. Skúlabókagrunnurin gevur út mállærutilfar, men málundirvísingin verður ikki optimal uttan orðabøkur.

- Tað hevur stóran týðning, at undirvísingin í fremmandamáli fer fram á móðurmálinum. Bæði tí tað er lættari, og tí tað styrkir kunnleikan um okkara egna mál, sigur Helena Dam á Neystabø.

Serliga í týskum heldur hon, at tað er upplagt at arbeiða beinleiðis millum málini, tí tey líkjast so nógva

Kári Davidsen brúkar onkuntíð teldutøku orðabókina í undirvísingartíminum, og royndirnar vísa, at tað fellur næmingunum nógva lættari at arbeiða beinleiðis millum føroyskt og týskt.

- Sum nú er, mugu næmingar fyrst brúka týskdonsku orðabókina, og síðani eina dansk-føroyska. Tá næmingar hava funnið tað danska orðið, rennur føroyska orðið teimum ikki altíð til hugs. So velja teir antin eitt danskt orð ella hyggja teir í dansk-føroysku orðabókina.

Í báðum førum verður arbeiddið við føroyska málinum tungt og næstan fremmandagerðandi. Royndirnar hjá Kára Davidsen vísa eisini, at næmingar, sum arbeiða beinleiðis úr týskum til føroyskt hava eisini nógva penari mál.